

Development of a causal model of marital commitment based on forgiveness and differentiation mediated by marital intimacy and the effectiveness of this model on the quality of marital relationships

Sonbol Moghimi¹, Omid Moradi², Seyede Asrin Seyedoshohadaei³, Hamzeh Ahmadian⁴

1- PhD Student, Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran (Corresponding Author). E-mail: O.moradi@iausdj.ac.ir

3- Assistant Professor, Department of Psychiatry, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

4- Assistant Professor, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Received: 17/02/2022

Accepted: 30/04/2022

Abstract

Introduction: The most important element of society is the family. Accordingly, the study of factors that play a role in marital commitment is also of fundamental importance.

Aim: The aim of this study was to develop a causal model of marital commitment based on forgiveness and differentiation mediated by marital intimacy and the effectiveness of this model on the quality of marital relationships.

Method: In terms of quantitative nature, practical purpose and data collection method, this study was a correlation of structural equation analysis. The statistical population of the study included all married employees of education in districts 1 and 2 of Sanandaj city in the academic year 2018-2019. Using cluster sampling method, 30 people were selected and replaced in experimental and control groups. In order to collect data, Marital Commitment Questionnaire, Marital Intimacy Scale, Self-Differentiation Questionnaire, Family Forgiveness Scale and Marital Relationship Quality Questionnaire were used. Analysis of covariance using SPSS-21 was used for statistical analysis of data.

Results: The results of structural equation analysis showed that forgiveness ($P \leq 0.01$, $\beta = 0.47$), differentiation ($P \leq 0.05$, $\beta = 0.13$), and intimacy ($P \leq 0.05$, $\beta = 0.12$) has an indirect effect on marital commitment and forgiveness (0.08) and differentiation (0.02) through intimacy on marital commitment.

Conclusion: The results showed that forgiveness, differentiation and intimacy affect marital commitment and effectiveness on the quality of marital relationships and it is suggested that the outlines of the program in the implementation of workshops and information about education and expression of importance Variables related to marital commitment should be the basis.

Keywords: Differentiation, Forgiveness, Quality of marital relations, Marital intimacy

How to cite this article: Moghimi S, Moradi O, Seyedoshohadaei SA, Ahmadian H. Development of a causal model of marital commitment based on forgiveness and differentiation mediated by marital intimacy and the effectiveness of this model on the quality of marital relationships. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry. 2022; 9 (2): 146-159. URL: <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-1305-en.pdf>

Copyright © 2018 the Author (s). Published by Kurdistan University of Medical Sciences. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial License 4.0 (CCBY-NC), where it is permissible to download, share, remix, transform, and buildup the work provided it is properly cited. The work cannot be used commercially without permission from the journal.

تدوین مدل علی تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت زناشویی و اثربخشی این مدل بر کیفیت روابط زناشویی

سنبل مقیمی^۱، امید مرادی^۲، سیده اسرین سیدالشهدایی^۳، حمزه احمدیان^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

۲. استادیار، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران (مؤلف مسئول). ایمیل: O.moradi@iausdj.ac.ir

۳. استادیار، گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۴. استادیار، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۲/۱۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۲۸

چکیده

مقدمه: مهم ترین رکن جامعه خانواده است بر همین اساس بررسی عواملی که در تعهد زناشویی نقش دارند نیز اهمیت اساسی پیدا می کند.

هدف: هدف پژوهش حاضر تدوین مدل علی تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت زناشویی و اثربخشی این مدل بر کیفیت روابط زناشویی بود.

روش: این پژوهش از لحاظ ماهیت کمی، از نظر هدف کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها همبستگی از نوع تحلیل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کارکنان متأهل آموزش و پرورش ناحیه ۱ و ۲ شهرستان سنندج در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۳۰ نفر انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه تعهد زناشویی، مقیاس صمیمیت زناشویی، پرسشنامه تمایز یافتگی خود، مقیاس سنجش بخشش در خانواده و پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از تحلیل کوواریانس به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که بخشش ($\beta=0/47, P\leq 0/01$)، تمایز یافتگی ($\beta=0/13, P\leq 0/05$) و صمیمیت ($\beta=0/12, P\leq 0/05$) بر تعهد زناشویی و بخشش ($0/08$) و تمایز یافتگی ($0/02$) با واسطه صمیمیت بر تعهد زناشویی، اثر غیرمستقیم دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که بخشش، تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی و اثربخشی بر کیفیت روابط زناشویی تأثیرگذار است و پیشنهاد می‌شود که رؤس برنامه در اجرای کارگاه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی در مورد آموزش و بیان اهمیت متغیرهای مرتبط با تعهد زناشویی مبنا قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: تمایز یافتگی، بخشودگی، روابط زناشویی، صمیمیت زناشویی

مقدمه

تعهد زناشویی^۱ به عنوان یک فرایند شناختی تعریف شده است که نشانگر تصمیماتی است که افراد در ارتباط با شریک زندگی و روابط خود اتخاذ می‌کنند (گابی^۲، ۲۰۱۸). تعهد زناشویی، قوی‌ترین و پایدارترین عامل پیش‌بینی‌کننده‌ی کیفیت و ثبات رابطه زناشویی است (موسکو^۳، ۲۰۱۹). تعهد زناشویی را می‌توان به عنوان احساس تداومی که در جاذبه و محدودیت‌ها پیدا می‌شود، تعریف کرد (نلسون، کرک، آنه، پی و سرس^۴، ۲۰۱۱). تعهد ماهیت وابستگی فرد در رابطه را نشان می‌دهد، اینکه فرد در رابطه چقدر احساس امنیت می‌کند و تا چه حد احساس می‌کند که رابطه در درازمدت ارزشمند است. تعهد زناشویی شامل سه بعد تعهد نسبت به همسر^۵، تعهد نسبت به ازدواج^۶ و محدودیت اجتماعی^۷ است (یاماگوچی، اسمیت و اوتسوبو^۸، ۲۰۱۷). برای درک کیفیت و ثبات روابط زناشویی، توجه به تعهد زناشویی به همان اندازه رضایت زناشویی اهمیت دارد (یاماگوچی، اسمیت و اوتسوبو، ۲۰۱۷). به همین دلیل در پژوهش‌های اخیر همبسته‌های تعهد زناشویی مورد بررسی قرار گرفته‌اند و نتایج نشان داده‌اند که عوامل مختلفی بر تعهد زوجین اثر می‌گذارد (گودفرد و اگینو^۹، ۲۰۱۸). عواملی مانند رضایت زناشویی، برخورداری از مهارت‌های حل مسئله و ویژگی‌های شخصیتی و روانی اجتماعی را از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های تعهد زناشویی دانسته‌اند (محمدی و عباسی، ۱۳۹۵).

بخشش^{۱۰} به عنوان یک ساختار چند بعدی حاوی عاطفه، رفتار و شناخت مفهوم سازی شده است و در مطالعه آن اهداف گوناگون مانند شخصی، دیگران، خدا؛ و شیوه‌های بخشش مانند ابراز احساس را باید در نظر گرفت. توانایی بخشش همسر می‌تواند به عامل پابرجایی رابطه و افزایش رضایت زناشویی منجر گردد؛ همچنین افرادی که قادر به بخشش همسر خود هستند اعتقاد بر تقدس رابطه زناشویی خود دارند و این توانایی بخشش همسر به استحکام بیشتر رابطه زناشویی و افزایش رضایت زناشویی می‌انجامد. نتایج مطالعات نشان داده‌اند که بخشش نقش مهمی در حفظ روابط عاشقانه دارد (کارمانس و وان لانگ^{۱۱}، ۲۰۱۴). بخشش با تعهد زناشویی و از خودگذشتگی نسبت به شریک زندگی رابطه دارد و خشم، اضطراب و افسردگی را کاهش می‌دهد و در نهایت به حل تعارض‌های زناشویی کمک می‌کند و کیفیت روابط زناشویی را افزایش می‌دهد (تولد ویت، میچل، سلبی و فینچام^{۱۲}، ۲۰۱۶).

یکی دیگر از عواملی که به نظر می‌رسد با تعهد زناشویی مرتبط است متمایزسازی خود^{۱۳} است. مفهوم تمایز یافتگی به توانایی تجربه صمیمیت با دیگران و ماندن در فضای عاطفی و درعین حال استقلال از دیگران اشاره دارد. به گونه‌ای که افراد با تمایز یافتگی بالا واکنش‌های خود را به صورت منطقی کنترل می‌کنند و در مقابل، افراد با تمایز یافتگی پایین گرایش دارند تا این کنترل را با واکنش‌های هیجانی و عاطفی اعمال می‌کنند. تمایز یافتگی بنیان‌های صمیمیت و پذیرش دوسویه را در ازدواج بررسی می‌کند. انتظار می‌رود زن و مردی که

¹- Marital commitment

²- Goggi

³- Mosko

⁴- Nelson, Kirk, Ane & Serres

⁵- Covenant to spouse

⁶- Commitment to marriage

⁷- Social constraints

⁸- Yamaguchi, Smith & Ohtsubo

⁹- Goodfriend & Agnew

¹⁰- Forgiveness

¹¹- Karremans & Van Lange

¹²- Brith Witt, Mitchell, Selby & Finchham

¹³- Differentiation of self

دیگری ایجاد شود و همدلی هم نه تنها گام اول در بخشش بلکه عنصر اساسی در تمایز یافتگی و تعهد زناشویی است. تعهد در ازدواج و روابط زناشویی باعث افزایش رضایت از زندگی و رضایت زناشویی می‌شود (کوهان و کلاین باوم^۴، ۲۰۱۸) و دومین عامل حفظ کننده ازدواج است. بدون تعهد، رابطه سطحی، ظاهری و بدون سمت و جهت خواهد بود. زوج هایی که در مورد تعهد خود در برابر همسر و دیگران به بلوغ فکری لازم نرسیده و وفاداری دوسوگرایانه را در پیش می‌گیرند، در ازدواج و کار با دیگران دچار مشکل خواهند شد و این روابط غالباً به شکست رابطه ازدواج می‌انجامد (مؤمنی، کاووسی و امانی، ۱۳۹۷). براساس نتایج پژوهش‌های دیگر، فقدان تعهد مهم‌ترین عامل مؤثر بر بروز طلاق است (کوهان و کلاین باوم، ۲۰۱۸). بر این اساس مطالعاتی از این دست، ضرورت می‌یابند که در یک بافتار کلی و چند وجهی شالوده‌های بقا و شکوفایی رابطه زناشویی و یا سقوط و شکست آن را بررسی کنند.

در سوی دیگر نیز تعهد زناشویی محکم‌ترین و پایدارترین دلیل پیش‌بینی کننده‌ی کیفیت روابط زناشویی و ثبات ارتباط زناشویی است. پژوهشگران دریافته‌اند که کیفیت روابط زناشویی یکی از پیامدهای پیش‌بینی کننده‌ی کیفیت روابط زناشویی و ثبات ارتباط زناشویی است. پژوهشگران دریافته‌اند که کیفیت روابط زناشویی یکی از پیامدهای ارزیابی سلامت است (سالاری، ۱۳۹۹). بر همین اساس و با وجود اینکه پژوهش‌های قبلی نشان داده‌اند که تعهد زناشویی با بخشش (کوئل و انرایت^۵، ۱۹۹۷)، تمایز یافتگی (کوئل و انرایت^۶، ۱۹۹۷)، صمیمیت (محمدی و عباسی، ۱۳۹۵) و کیفیت روابط

سطح تمایز یافتگی پایینی دارند، در زمان ازدواج، بلوغ هیجانی کمتر و ظرفیتی محدود برای صمیمیت و یکی شدن داشته باشند. در مقابل، در نظام‌های زناشویی تمایز یافته، همسران به یکدیگر اجازه می‌دهند که نقشی انعطاف‌پذیرتر و رابطه‌ای صمیمانه‌تر داشته باشند و تفاوت عقاید یکدیگر را تحمل و واکنش هیجانی کمتری را تجربه کنند (کر و دوون^۱، ۱۹۸۸؛ به نقل از زاگرن، روسو، دی فابیو، دانیونی و بارنی^۲، ۲۰۲۰).

تمایز یافتگی با تعارض‌های زناشویی رابطه معکوس و با رضایت زناشویی رابطه مستقیم دارد همچنین نتایج پژوهش‌های دیگر نیز نشان داده‌اند که تمایز یافتگی با تعهد زناشویی رابطه مثبت و معنی‌دار دارد (مؤمنی، کاووسی و امانی، ۱۳۹۷). یکی از عواملی که در زندگی و روابط خانوادگی و اجتماعی زمینه بروز یا سرکوب ویژگی‌های فردی را فراهم می‌کند احساس صمیمیت^۳ است. در رابطه با بخشش و تمایز یافتگی به عنوان متغیرهای مرتبط با تعهد زناشویی به نظر می‌رسد که صمیمیت نقش میانجی‌گری را ایفا می‌کند. صمیمیت به عنوان توانایی ارتباط با دیگران با حفظ فردیت تعریف می‌شود؛ به عبارت دیگر، صمیمیت، توانایی شناخت خود در حضور دیگران است (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۷). صمیمیت یک نزدیکی، تشابه و روابط شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد دیگر و همین‌طور بیان افکار و احساساتی است که نشانه تشابه با یکدیگر است (محمدی و عباسی، ۱۳۹۵).

بر همین اساس نزدیکی و شناخت عمیق از فرد دیگر کمک می‌کند که همدلی در عین حفظ استقلال با

^۴- Cohan & Kleinbaum

^۵- Coil & Enright

^۶- Coil & Enright

^۱- Kerr & Bowen

^۲- Zagren, Rousseau, Di Fabio, Daniuni & Barney

^۳- Intimacy

مرحله دوم از میان شرکت‌کنندگانی که در پرسشنامه کیفیت زناشویی نمره پایینی کسب کرده بودند ۳۰ نفر انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گماشته شدند. معیارهای ورود شرکت‌کنندگان عبارت است از: توانایی صحبت به زبان فارسی، با هم زندگی کردن زوج‌ها در زمان مطالعه و همچنین معیارهای خروج نیز عبارت‌اند از: ابتلا به اختلالات شخصیت مانند نقص در عملکرد اجتماعی و شغلی و شرکت هم‌زمان در پژوهش‌های دیگر بود. در ابتدا برای اجرای پرسشنامه‌های پژوهش از آموزش و پرورش مجوز دریافت شد. سپس به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای نمونه‌های پژوهش در مرحله اول انتخاب شدند. پس از تحلیل داده‌های پژوهش، مدل مفهومی پژوهش آزمون و براساس مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم معنی‌دار برنامه مداخله تدوین شد. سپس با اطلاع‌رسانی به افراد شرکت‌کننده در خصوص انجام یک پژوهش دانشگاهی و اطمینان به محرمانه بودن اطلاعات درج شده پرسشنامه‌ها در میان آن‌ها توزیع و جمع‌آوری گردید.

در نهایت جهت تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ و از شاخص‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف استاندارد و بعد از بررسی پیش‌فرض‌های آمار پارامتریک شامل توزیع طبیعی و خطی بودن رابطه متغیرهای پژوهش از آزمون‌های استنباطی شامل همبستگی و تحلیل معادلات ساختاری و آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد.

ابزار

زناشویی^۱ (های فول^۲، ۲۰۰۷) ارتباط دارد؛ اما چون نقش صمیمیت در تعدیل و تسهیل ارتباط متغیرهای بخشش و تمایز یافتگی با تعهد و رضایت زناشویی مغفول مانده است. در پژوهش حاضر نه تنها به بررسی تأثیرات مستقیم و جداگانه متغیرها بر همدیگر پرداخته شده است بلکه تأثیرات تعاملی و غیر مستقیم آن‌ها در قالب مدل بررسی شده است. نتایج این مطالعه همه این سؤال را در ذهن ایجاد کرد که آیا مدل علی تعهد زناشویی براساس بخشودگی و تمایز یافتگی به واسطه صمیمیت و کیفیت روابط زناشویی با داده‌های تجربی برازش دارد؟ از طرفی دیگر آیا مدل مفهومی تعهد زناشویی براساس تمایز یافتگی و بخشش با واسطه‌گری صمیمیت زناشویی و کیفیت روابط زناشویی با مدل تجربی برازش دارد؟ و همچنین سؤالات دیگری نیز در این پژوهش قابل طرح است که پژوهش حاضر سعی بر یافتن پاسخی مناسبی برای این سؤالات است.

روش

پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت کمی، از نظر هدف کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها همبستگی از نوع تحلیل معادلات ساختاری و در مرحله دوم نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه کارکنان متأهل آموزش و پرورش ناحیه یک و دو سنندج در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ بودند. در مرحله اول براساس فرمول تعیین حجم نمونه کوکران با محاسبه سطح خطای ۵ درصد، نمونه‌ای به حجم ۴۴۲ نفر از میان جامعه آماری به صورت نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب شدند و در

^۱- Marital quality

^۲- Hopeful

بیشتر است. روایی پرسشنامه ۰/۸۲ و ضریب آلفای کرونباخ و دونیمه کردن برای این آزمون ۰/۹۶ گزارش شده است (محمدی و عباسی، ۱۳۹۵). در پژوهش اوه و وانگ در سال ۲۰۱۸ پایایی مقیاس صمیمیت زناشویی ۰/۸۵ بدست آمده است.

پرسشنامه تمایز یافتگی خود^۶: این پرسشنامه توسط اسکورون و اسمیت^۷ در سال ۲۰۱۳ برای سنجش تمایز یافتگی افراد ساخته شده است. تمرکز این ابزار بر ارتباط‌های مهم زندگی و روابط جاری افراد با خانواده اصلی است. پرسشنامه ۴۶ گویه و ۴ خرده مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی (۱-۶-۱۰-۱۴-۱۸-۲۱-۲۶-۳۰-۳۴-۳۸-۴۰)، جایگاه من (۴-۷-۱۱-۱۵-۱۹-۲۳-۲۷-۳۱-۳۵-۴۱-۴۳)، گریز عاطفی (۲-۳-۸-۱۲-۱۶-۲۰-۲۴-۲۸-۳۲-۳۶-۳۹-۴۲) و هم آمیختگی با دیگران (۵-۹-۱۳-۱۷-۲۲-۲۵-۲۹-۳۳-۳۷-۴۴-۴۵-۴۶) را در بر می‌گیرد. نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۶ گزینه‌ای (ابتدا در مورد من صحیح نیست = ۱ تا کاملاً در مورد من صحیح است = ۶) است. سؤال‌های (۲، ۳، ۵، ۶، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۴۶) نمره‌گذاری معکوس دارند. حداکثر نمره پرسشنامه ۲۷۶ و نمره کمتر در این پرسشنامه نشان دهنده سطوح پایین‌تر تمایز یافتگی است. ضریب آلفای گزارش شده برای این پرسشنامه ۰/۸۸ است (کوئل و انرایت^۸، ۱۹۹۷). در پژوهش مؤمنی و همکاران ضریب آلفای ۰/۸۵ گزارش شده است (مؤمنی، کاووسی و امانی، ۱۳۹۷). در پژوهش آدامز و پیرس^۹ در سال ۲۰۲۱

پرسشنامه تعهد زناشویی^۱: این پرسشنامه توسط آدامز و جونز^۲ در سال ۱۹۹۷، با هدف سنجش تعهد زوجین نسبت به همسر و ازدواج طراحی شده است. پرسشنامه ۴۴ گویه دارد و دارای سه مؤلفه تعهد شخصی، تعهد اخلاقی و تعهد ساختاری است. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای و از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم است. سؤالات ۲، ۴، ۶، ۷، ۹، ۱۰، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۲ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. حداقل امتیاز ممکن ۴۴ و حداکثر ۲۲۰ است. نمره بین ۴۴ تا ۸۸ بیانگر تعهد زناشویی پایین، نمره بین ۸۸ تا ۱۳۲ بیانگر تعهد زناشویی متوسط و نمره بالاتر از ۱۳۲ نیز تعهد زناشویی بالا را نشان می‌دهد. در پژوهش آدامز و جونز پایایی سؤالات پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۹ گزارش شده است. در ایران محمدی (۱۳۹۵) روایی محتوایی مطلوب و آلفای کرونباخ ۰/۸۵ را گزارش کرده‌اند و همچنین در پژوهش هو، جیانگ و وانگ^۳ (۲۰۱۹) پایایی بدست آمده ۰/۹۰ گزارش شده است.

مقیاس صمیمیت زناشویی^۴: این پرسشنامه توسط والکر و تامپسون^۵ در سال ۱۹۸۳ برای سنجش مهر و صمیمیت بین زوجین تدوین شده است. پرسشنامه ۱۷ گویه دارد و در قالب یک مؤلفه کلی (نزدیکی عاطفی) آورده شده است. نمره‌گذاری مقیاس مذکور بر روی یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای، از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) صورت می‌گیرد. نمره آزمودنی در این پرسشنامه از طریق جمع نمرات سؤالات و تقسیم آن بر عدد ۱۷ حاصل می‌شود. دامنه نمرات بین ۱ تا ۷ است که نمره بالاتر نشانه صمیمیت

^۶ - Differentiation of Self Inventory (DSI)

^۷ - Skowron Schmitt

^۸ - Coil & Enright

^۹ - Adams & Pierce

^۱ - Marital Commitment Questionnaire (QMC)

^۲ - Adams & Jones

^۳ - Hou, Jiang & Wang

^۴ - Marital Intimacy Scale (MIS)

^۵ - Walker & Thompson

برخوردار هستند. همچنین نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که مقیاس بخشش خانواده دارای اعتبار سازه قابل قبولی است (محمدی و عباسی، ۱۳۹۵). در پژوهشی دیگر نیز زاگریان، روسو، فابیو، دانیونی و بارانی^۵ (۲۰۲۰) پایایی مقیاس سنجش بخشش در خانواده را ۰/۹۲ بدست آوردند.

پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی: این پرسشنامه توسط باسی، کران، لارسن و کریستنسن^۶ در سال ۱۹۹۵ طراحی شده است. این پرسشنامه از ۱۴ گویه و ۳ خرده مقیاس توافق (۶ سؤال)، رضایت (۵ سؤال) و انسجام (۳ سؤال) تشکیل شده است که در مجموع نمره کیفیت روابط زناشویی را نشان می‌دهند و نمرات بالا نشان دهنده کیفیت روابط زناشویی بالاتر است. فرم اصلی این مقیاس ۳۲ سؤال دارد که توسط اسپینر و براساس نظریه لیوایز و اسپینر در مورد کیفیت روابط زناشویی ساخته شده است (به نقل از هولیست، کودی و میلر، ۲۰۰۵). نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۶ درجه‌ای است. در پژوهش یوسفی (۱۳۹۰)، ضرایب آلفای کرونباخ و تنصیف پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی در کل نمونه برای ۱۴ ماده و عامل‌های چهارگانه استخراج شده، به تفکیک جنس رضایت بخش و بالا بوده (بالای ۷۰) که حاکی از همگونی و همسانی ماده‌های پرسشنامه هستند. در مطالعه کانگر، جی و لوپز^۷ (۲۰۲۰) پایایی کیفیت روابط زناشویی را ۰/۷۸ بدست آوردند.

یافته‌ها

اطلاعات دموگرافیک نشان داد که تعداد کل آزمودنی‌های خانم ۳۱۸ نفر (۰/۶۳٪) بود که ۱۳۹ نفر

پایایی بدست آمده برای تمایز یافتگی خود ۰/۸۲ بوده است.

مقیاس سنجش بخشش در خانواده: این مقیاس توسط پلار و اندرسون^۲ در سال ۱۹۸۸ به منظور سنجش بخشودگی در خانواده تدوین شد. این پرسشنامه شامل ۴۰ سؤال و دو بخش، روابط خانواده اصلی (۲۰ سؤال اول) و روابط زناشویی فعلی (۲۰ سؤال دوم) می‌شود. این مقیاس مشتمل بر پنج مقیاس یا بعد فرعی است که هر یک از آن‌ها دارای ۸ ماده است خرده مقیاس‌ها عبارت‌اند از: واقع‌بینی، تصدیق، جبران عمل، دلجویی کردن و احساس بهبودی یا سبکبالی. پاسخ آزمودنی به هر یک از عبارات در یک طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از ۱ تا ۴ نمره‌گذاری می‌شود. در سؤالاتی که به صورت مستقیم نمره‌گذاری می‌شوند به گزینه الف نمره ۱ و به گزینه د نمره ۴ تعلق می‌گیرد (۳، ۴، ۶، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۳۹). مابقی سؤالات به صورت معکوس یعنی به گزینه الف نمره ۴ و به گزینه د نمره ۱ تعلق می‌گیرد. دامنه نمرات در کل مقیاس بین ۴۰ تا ۱۶۰ قرار دارد. نمرات پایین نشان‌دهنده فقدان بخشش و نمرات بالا حاکی از وجود بخشش بالا در خانواده است. پلار و اندرسون (۱۹۸۸) در پژوهشی بر روی ۲۲۹ زن و ۱۱۳ مرد، ضریب آلفای پرسشنامه را ۰/۹۳ گزارش کرده‌اند. همچنین آن‌ها به منظور بررسی روایی این پرسشنامه، با استفاده از یک نمونه ۳۴۲ نفری، آن را با مقیاس خودمختاری ورتینگتون^۳ و مقیاس اخلاق رابطه‌ای^۴ همبسته کردند. نتایج تحلیل نشان داد که خرده مقیاس‌های این پرسشنامه از روایی همگرایی مطلوبی

²- Family Forgiveness scale (FFS)

²- Pollard & Anderson

⁴- Worthington Autonomy Scale

⁵- Relational Ethics Scale

⁵- Zagrean, Russo, Di Fabio, Danioni & Barni

⁶- Busby, Crane, Larson & Christensen

⁷- Conger, Ge & Lorenz

فراوانی تعداد فرزندان مربوط به ۲ فرزند است. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش گزارش شده است.

(۴۲٪) آن‌ها تحصیلات کارشناسی داشته‌اند. همچنین بیشترین فراوانی مربوط به تعداد فرزندان ۲ فرزند است. تعداد آزمودنی‌های مرد ۱۲۴ نفر (۳۷٪) که بیشتر آن‌ها ارشد و کارشناسی بودند. در میان مردان هم بیشترین

جدول ۱ آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
تعهد زناشویی	۱۳۴/۷۲	۲۰/۵۰
صمیمیت	۹۰/۷۵	۲۲/۶۷
واکنش پذیری	۳۹/۵۶	۸/۲۰
جایگاه من	۳۲/۷۷	۷/۵۰
گسلش عاطفی	۴۴/۶۸	۸/۹۲
آمیختگی	۳۸/۲۴	۹/۶۵
واقع بینی	۲۲/۴۹	۳/۰۳
تصدیق	۲۳/۷۶	۳/۴۱
جبران	۲۳/۲۹	۳/۵۰
دلجویی	۲۲/۸۷	۳/۳۵
سبکبالی	۲۴/۲۰	۳/۷۲

جدول ۲ ضرایب همبستگی پیرسون مربوط به متغیرهای پژوهش آمده است.

در جدول ۱ بیشترین میزان انحراف معیار متغیر صمیمیت و کمترین آن مربوط به واقع بینی ۳/۰۳ بود. در

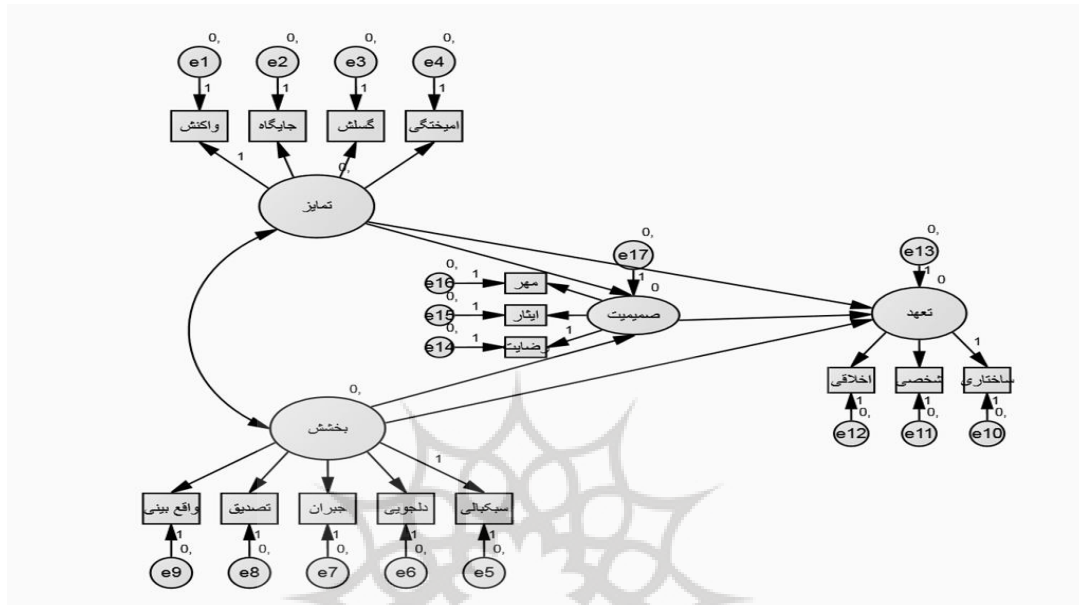
جدول ۲ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱. تعهد زناشویی											
۲. صمیمیت	۰/۳۶*										
۳. واکنش پذیری	۰/۱۵**	-۰/۰۴									
۴. جایگاه من	۰/۱۱**	۰/۰۰۷	۰/۱۹*								
۵. گسلش عاطفی	-۰/۰۳	-۰/۰۱	۰/۵۳*	-۰/۰۲							
۶. آمیختگی	۰/۰۵	۰/۰۶	۰/۴۳*	۰/۰۲	۰/۶۸*						
۷. واقع بینی	۰/۱۴**	۰/۴۴**	-۰/۱۹*	-۰/۱۰**	-۰/۱۴*	-۰/۱۱**					
۸. تصدیق	۰/۳۹*	۰/۵۷*	-۰/۰۵	-۰/۰۵	-۰/۱۱**	۰/۰۷	۰/۵۹*				
۹. جبران	۰/۲۹*	۰/۴۰*	-۰/۱۴*	-۰/۱۴*	-۰/۱۹*	-۰/۱۶*	۰/۴۹*	۰/۵۶*			
۱۰. دلجویی	۰/۳۹*	۰/۴۶*	-۰/۱۳*	-۰/۱۶*	-۰/۱۵*	-۰/۱۴*	-۰/۴۵*	۰/۶۵*	۰/۶۳*		
۱۱. سبکبالی	۰/۲۸*	۰/۴۴*	-۰/۱۵*	-۰/۱۸*	-۰/۲۰*	-۰/۲۴*	۰/۴۷*	۰/۵۷*	۰/۵۵*	۰/۶۰*	

$P < 0.05$ ** $P < 0.01$ *

۰/۰۱ وجود دارد. مدل تأیید شده تعهد زناشویی براساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت در شکل ۱ آمده است.

با توجه به نتایج جدول ۲ بین مؤلفه‌های تعهد زناشویی، صمیمیت، جایگاه من، آمیختگی، تصدیق، جبران، دلجویی و سبکبالی رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح

شکل ۱ مدل تأیید شده تعهد زناشویی براساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت

الگوی پیشنهادی در این پژوهش در مجموع ۱۴ متغیر را در خود جای داده است. در جدول ۳ شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی پژوهش ارائه شده است.

جدول ۳ شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی پژوهش

تفسیر	ملاک	اندازه شاخص	شاخص‌های برازندگی
برازش مطلوب	کمتر از ۳	۲۰۲/۴۰۸	مجذور کای χ^2
برازش مطلوب	بیشتر از ۰/۰۵	۴/۹۴	شاخص هنجار شده مجذور کای χ^2/df
برازش مطلوب	بیشتر از ۰/۰۵	۰/۸۹	شاخص برازندگی هنجار شده NFI
برازش مطلوب	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۱	شاخص برازش تطبیقی CFI
برازش مطلوب	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۹	جذر میانگین مجذورات خطای تقریب RMSEA

با توجه به اینکه بیشتر از ۰/۰۵ است، قابل قبول بوده و مدل تأیید می‌شود. شاخص برازندگی هنجار شده NFI برابر با ۰/۸۹ بود که نشان دهنده قابل قبول بودن این میزان

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد مقدار مجذور کای χ^2 برابر با ۲۰۲/۴۰۸ که این عدد کمتر از ۳ بوده و همچنین شاخص هنجار شده مجذور کای χ^2/df برابر با ۴/۹۴ که

عنوان شناخته شده ترین شاخص در ارزیابی مدل معرفی شده است در الگوی پژوهش ۰/۰۹ است که نشان دهنده برازش متوسط است. نتایج تحلیل رگرسیون در جدول ۴ آمده است.

برای برازش مطلوب مدل است. شاخص برازش تطبیقی CFI برابر با ۰/۹۱ است که این عدد بزرگتر از ۰/۹ بوده که نشان از برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش را دارد. شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب که به

جدول ۴ ضرایب استاندارد و غیر استاندارد مسیرهای مستقیم مدل با سطح معنی داری

مؤلفه‌ها	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	مقدار بحرانی	سطح معنی داری
تمایز به واکنش پذیری	۱	۰/۵۹	-	-
تمایز به موقعیت	۰/۰۶	۰/۰۴	۰/۷۱	$P \geq ۰/۰۵$
تمایز به گسلس	۱/۶۱	۰/۸۸	۱۱/۴۶	$P \leq ۰/۰۱$
تمایز به آمیختگی	۱/۵۳	۰/۷۷	۱۱/۵۵	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش به واقع بینی	۰/۷۳	۰/۶۵	۱۲/۸۳	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش به تصدیق	۱/۰۴	۰/۸۲	۱۵/۹۷	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش به جبران	۰/۹۵	۰/۷۳	۱۴/۶۲	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش به دلجویی	۰/۹۹	۰/۸۰	۱۵/۹۱	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش به سبکبالی	۱	۰/۷۳	-	-
تمایز یافتگی بر صمیمیت	۰/۷۹	۰/۱۷	۳/۶۳	$P \leq ۰/۰۱$
تمایز یافتگی بر تعهد	۰/۵۶	۰/۱۳	۱/۹۷	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش بر صمیمیت	۵/۶۱	۰/۶۷	۱۲/۵۸	$P \leq ۰/۰۱$
بخشش بر تعهد	۳/۵۷	۰/۴۷	۵/۴۷	$P \leq ۰/۰۱$
صمیمیت بر تعهد	۰/۱۱	۰/۱۲	۲/۱۰	$P \leq ۰/۰۵$
کیفیت روابط زناشویی	۰/۱۷	۰/۲۱	۳/۰۶	$P \leq ۰/۰۵$

معنی داری تأثیر دارد. اثرهای کلی و غیر مستقیم متغیرهای بخشش و تمایز یافتگی بر تعهد زناشویی با نقش واسطه‌ای صمیمیت در جدول ۵ آمده است.

با توجه به جدول فوق مؤلفه‌های بخشش ($\beta=۰/۴۷$)، تمایز یافتگی ($P \leq ۰/۰۵$ ، $\beta=۰/۱۳$)، صمیمیت ($P \leq ۰/۰۵$ ، $\beta=۰/۱۲$) و کیفیت روابط زناشویی ($P \leq ۰/۰۵$ ، $\beta=۰/۲۱$) بر تعهد زناشویی به صورت مثبت و

جدول ۵ تأثیرهای کلی و غیر مستقیم متغیرهای مدل

تأثیر	مستقیم	غیر مستقیم	کلی
بخشش بر صمیمیت	۰/۶۶		
بخشش بر تعهد	۰/۳۷	۰/۰۸	۰/۴۵
تمایز یافتگی بر صمیمیت	۰/۱۶		
تمایز یافتگی بر تعهد	۰/۱۰	۰/۰۲	۰/۱۲

صمیمیت بر تعهد	۰/۱۲
کیفیت روابط زناشویی	۰/۲۱

همکاران (۱۳۹۷) و هیل^۱ و همکاران (۲۰۱۸) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که تمایز یافتگی خود به عنوان یکی از مشخصه‌های فردی با تعهد زناشویی ارتباط دارد. افراد بیش‌تر تمایز یافته تمایل دارند تا خودمختاری در روابطشان داشته باشند و مایلند صمیمیت بیشتری در روابطشان بدون غرق شدن در احساساتشان داشته باشند. ویژگی‌های افراد نامتمایز شامل بی‌اعتمادی، شک، عدم ابتکار عمل، احساس حقارت، سردرگمی، ناامیدی و نارضایتی زناشویی است؛ و در نهایت به تشکیل مثلث‌های متعدد منجر می‌گردد که این نتیجه‌ای جز شکستن تعهدات موجود در رابطه ندارد.

یافته دیگر پژوهش که بیانگر اثر مستقیم صمیمیت زناشویی و تعهد زناشویی است با یافته‌های کوهان و همکاران^۲ (۲۰۱۸)؛ مؤمنی و همکاران (۱۳۹۷) و محمدی و عباسی (۱۳۹۵) همسو است که براساس رویکرد تعاملی صمیمیت یک فرایند تعاملی و نیاز واقعی انسان است و در یک چارچوب نیاز بقا برای دل بستگی رشد می‌کند. از دیدگاه باگاروزی صمیمیت زناشویی را می‌توان با نظریه دل بستگی در مورد تعهد زناشویی مرتبط دانست (دانستسکورون و اسمیت^۳، ۲۰۱۳). مطابق با این نظریه، روابط زناشویی زمانی تداوم می‌یابد که تجارب یکی از زوجین، ملاک‌ها و معیارهای قابل قبول هر دو زوج را دارا باشد.

دیگر نتیجه‌ی پژوهش اثر غیر مستقیم بخشودگی با واسطه صمیمیت زناشویی بر تعهد زناشویی را نشان می‌دهد. در

جدول ۵ نشان می‌دهد که ضریب استاندارد تأثیر بخشش بر تعهد به واسطه صمیمیت ۰/۰۸ است؛ به این معنی که به ازای هر انحراف استاندارد افزایش در بخشش ۰/۰۸ انحراف استاندارد افزایش در نمره تعهد به واسطه صمیمیت اتفاق می‌افتد. مجموع تأثیر کلی بخشش بر تعهد زناشویی ۰/۴۵ است. همچنین ضریب استاندارد تأثیر تمایز یافتگی بر تعهد به واسطه صمیمیت ۰/۰۲ است و در نهایت ضریب استاندارد تأثیر تمایز یافتگی بر کیفیت روابط زناشویی ۰/۲۱ است. به این معنی که به ازای هر انحراف استاندارد افزایش در تمایز یافتگی، ۰/۰۲ انحراف استاندارد افزایش در نمره تعهد به واسطه صمیمیت اتفاق می‌افتد. مجموع تأثیر کلی تمایز یافتگی بر تعهد زناشویی ۰/۱۲ است.

بحث

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری تعهد زناشویی براساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت و اثربخشی کیفیت روابط زناشویی انجام شد. نتایج تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که بخشش، تمایز یافتگی، صمیمیت و کیفیت روابط زناشویی بر تعهد زناشویی اثر مستقیم دارند؛ و در سوی دیگر نیز بخشش و تمایز یافتگی با واسطه صمیمیت بر تعهد زناشویی، اثر غیر مستقیم دارد و تمایز یافتگی با واسطه کیفیت روابط زناشویی اثر غیر مستقیم بر تعهد زناشویی دارد. یافته مطالعه حاضر بیانگر ارتباط تمایز یافتگی با تعهد زناشویی است که با نتایج امانی (۱۳۹۵)؛ مؤمنی و

^۱- Hill & Hasty

^۲- Cohan & Kleinbaum

^۳- Skowron & Schmitt

شده است که مؤلفه‌های برنامه به صورت تکمیلی و انحصاری این متغیرها را آماج قرار می‌دهند. به این صورت که تمایز یافتگی و آموزش آن در فرایند برنامه موجب می‌شود که زوج به صورت مشخص، انسجام در فرایندهای درون فردی در مرحله اول و تعمیم آن به تعامل‌های بین فردی در مرحله دوم را تجربه کنند. همچنین صمیمیت یکی از مؤلفه‌های بنیادی رضایت و توافق در روابط بین فردی است که در این برنامه مبتنی بر مدل آموزش داده شده است. در نهایت بخشش سنگ بنای مؤلفه‌های توافق، رضایت و انسجام است که شخص با تجربه آن تجربه رشد و تعالی را هم تجربه می‌کند. از محدودیت‌های موجود در این پژوهش نیز می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: در مدل مذکور برخی متغیرهای مداخله‌گر مانند وضعیت اجتماعی، اقتصادی و نوع فرهنگ در کنترل پژوهشگر نبود، نمونه این پژوهش کارکنان آموزش و پرورش در ناحیه ۱ و ۲ سندج بود؛ لذا تعمیم‌پذیری به سایر گروه‌ها باید با احتیاط صورت گیرد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نقش متغیرهای دیگر که به نظر می‌رسد بر تعهد زناشویی مؤثر است، مورد بررسی قرار گیرد و به منظور تعمیم‌پذیری بیشتر نمونه‌های پژوهش از سایر گروه‌های شاغل و غیر شاغل انتخاب شوند. به منظور افزایش تعهد زناشویی و کاهش مشکلات مربوط به تعارضات زناشویی و طلاق نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مشابه می‌تواند در قالب کارگاه‌ها و پکیج‌های آموزشی در اختیار زوجین و متخصصان قرار گیرد.

سپاسگزاری

این مقاله برگرفته از رساله دکتری مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد سندج نویسنده اول با کد اخلاق

تبیین این یافته که در ادبیات نمی‌توان شواهد همسو یا ناهمسو برای آن آورد؛ می‌توان این‌گونه استدلال کرد که از مؤلفه‌های صمیمیت ایثار و رضایت است که خود متأثر از بخشش است (گودفردن و همکاران^۱، ۲۰۱۸). به همین دلیل افرادی که توانایی بخشش بالایی دارند از خودگذشتگی بیشتری در روابط نشان می‌دهند و به پیرو آن رضایت بیشتری هم تجربه می‌کنند که این رضایت پشتوانه‌ای برای تعهد قرار می‌گیرد. همچنین بخشودگی بر عشق مؤثر است. طبق نظر (استنبرگ و بارنس^۲، ۱۹۸۸) عشق مرکب از سه جزء محبت، صمیمیت و تعهد است. در نهایت یافته‌های این پژوهش اثر غیر مستقیم تمایز یافتگی با واسطه صمیمیت زناشویی بر تعهد زناشویی را نشان داد. در تبیین نتایج این یافته می‌توان گفت که تمایز یافتگی، بنیان‌های صمیمیت و پذیرش دو سویه را در ازدواج بررسی می‌کند. در نظام‌های زناشویی تمایز یافته، همسران به یکدیگر اجازه می‌دهند که نقشی نرمش پذیرتر و رابطه‌ای صمیمانه‌تر داشته باشند و تفاوت عقاید یکدیگر را تحمل و واکنش هیجانی کمتری را تحمل کنند. در مجموع یافته‌های این پژوهش نشان‌دهنده تأثیر بخشش، تمایز یافتگی، صمیمیت و کیفیت روابط زناشویی بر تعهد زناشویی است و در نتیجه با وجود تعهد زناشویی زوج علی‌رغم تجربه رویدادهای دردناک همچنان باهم بودنشان را حفظ می‌کنند و با مقید بودن به اعمال و چهارچوب‌هایی خاص به یک هدف عالی مقید می‌باشند.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که کیفیت زناشویی از سه مؤلفه توافق، رضایت و انسجام تشکیل

^۱- Goodfriend & Agnew

^۲- Sternberg & Barnes

Conger RD, Ge XJ, Lorenz FO. (2020). Economic stress and marital relations. In *Families in troubled times*. Routledge. 187-203.

Ebrahimi P, Sanaei Zakir B, Nazari AM. (2011). The effect of communication enrichment program training on increasing intimacy of both working couples. *Scientific Journal of Kurdistan University of Medical Sciences*, 4(16), 37-43. (In Persian)

Ehteshamzadeh K, Van L, Taybi Z. (2011). Relationship between personality traits and attachment styles with forgiveness in employees of Ahwaz National Oil Company. *New Findings in Psychology*, 6(18), 87-102. (In Persian)

Etemadi O. (2005). Determining the effectiveness of cognitive-behavioral couple therapy on couple intimacy. *Journal of Psychological Studies*, 2(1), 69-87. (In Persian)

Finchman FD, Beach SH, Davila J. (2007). Longitudinal Relations between Forgiveness and Conflict Resolution in Marriage. *Journal of Family Psychology*, 21(3), 542-545.

Gobbi Paula E. (2018). Childcare and commitment within households. *Journal of Economic Theory*, Elsevier, 176, 503-551.

Goodfriend W, Agnew CR. (2018). Sunken costs and desired plans. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37, 1639-1652.

Hamidipour R, Sanaei Zakir B, Nazari AM, Farahani MN. (2010). The effect of forgiveness-based group couple therapy on marital satisfaction. *Social Psychological Studies of Women*, 8, 49-72.

Hatami Varzaneh A. (2010). The mediating role of attachment style in the relationship between parenting style and marital commitment in married students of Allameh Tabatabaei University. (In Persian)

Hopeful V. (2007). The effect of premarital education on students' marital expectations on the eve of marriage in Shiraz Master of Family Counseling. Isfahan: Faculty. Thesis of Educational Sciences, University of Isfahan. (In Persian)

IR.MUK.REC.1397.5047 می‌باشد. نویسندگان از تمامی آزمودنی‌های محترم شرکت‌کننده در پژوهش صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایند.

References

- Adams CM, Pierce RL. (2021). *Differentiation That Really Works Math Grades 6-12: Strategies From Real Teachers for Real Classrooms*. Routledge.
- Amato PR. (2007). Study of marriage and commitment with survey data, Guide to measurement issues in family research. 3(1), 53-56. (In Persian)
- Asadpour I. (2010). Evaluation and comparison of the effectiveness of the approach based on emotion-based couple therapy and self-regulatory couple therapy on increasing the intimacy of couples referring to Tehran Counseling Center, MSc. Thesis, PhD. Thesis, Kharazmi University. (In Persian)
- Bagaroz D. (2008). *Couples therapy*. Translated by Zahra Andouz and Hassan Hamidpour. Tehran: Asim. (In Persian)
- Brann D, Biswas D. (2016). The science of forgiveness: the effect of forgiveness on mental health. Reference module in neuroscience and bio-behavioral psychology, 253-256.
- Brith Witt SR, Mitchell CM, Selby EA, Fincham FD. (2016). Trait Forgiveness and Sustainable Vulnerabilities: Neurosis and catastrophe affect relationship satisfaction through less forgiveness. *Personality and individual differences*, 1(94), 236-247.
- Cohan CL, Kleinbaum S. (2018). Towards a greater understanding of cohabitation and marital commitment. *Journal of Marriage and Family*, 64(1), 180-193.
- Coil CT, Enright RD. (1997). Forgiveness intervention with men after abortion. *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 65(6), 1042-1046.

- Hou Y, Jiang F, Wang X. (2019). Marital commitment, communication and marital satisfaction: An analysis based on actor-partner interdependence model. *International Journal of Psychology*, 54(3), 369-376.
- Karremans JC, Van Lange PA, Ouwerkerk JW, ve Kluwer ES. (2011). When forgiving enhances psychological well-being: The role of interpersonal commitment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(5), 1011.
- Karremans JC, Van Lange PA. (2014). Back to caring after being hurt: The role of forgiveness. *European Journal of Social Psychology*, 34(2), 207-227.
- Kirby JS, Baucom DH, Peterman MA. (2005). An investigation of unmet intimacy needs in marital relationships. *Journal of Marital and Family therapy*, 31, 313-325.
- Mohammadi B, Heidarinia A, Abbasi H. (2015). Predicting marital commitment based on marital intimacy and forgiveness. *Developmental Psychology*. (In Persian)
- Momeni Mr, Kavousi Omid S, Amani R. (2016). Prediction of marital commitment based on distinction, family solidarity and marital intimacy. *Bi-Quarterly Journal of Pathology, Counseling and Family Enrichment*, 1(2), 46-58. (In Persian)
- Mosko J. (2009). Communication and attachment dimension's in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy. Purdue University.
- Nelson JA, Kirk AM, Ane P, Serres SA. (2015). Religious and Spiritual Values and moral Commitment in Marriage: Untapped Resources in Couples Counseling?. *Journal of Counseling and Values*, 55, 228-246.
- Oh YK, Hwang SY. (2018). Impact of uncertainty on the quality of life of young breast cancer patients: focusing on mediating effect of marital intimacy. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 48(1), 50-58.
- Olson D, Olson A. (2000). Empowering spouses. Translated by Kamran Jafari Nejad and Mansoureh Ardeshirzadeh (2004). Tehran: Roshd. (In Persian)
- One B. (2007). Relationship between personality and marital satisfaction. *Bi-Quarterly Journal of Contemporary Psychology*, 2(4), 31-37.
- Ramirez Jr. (2008). Investigating the three-pronged approach to commitment: Analyzing the actor-partner interdependence model of the impact of relationship maintenance behavior. *Journal of Social and Personal Relations*, 25(6), 65-943.
- Skowron EA, Schmitt TA. (2003) Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of Marital and Family Therapy*, 29(2), 209-222.
- Stemberg RJ. (1988). Triangulating love. In RJ. Stemberg & ML. Barnes (Eds.). *The psychology of love*. New Haven, CT: Yale University Press, 119-138.
- Tang CY, Curran MA. (2012). Marital Commitment and Perceptions of Fairness in Household Chores. *Journal of family Issues*, 34(12), 1598-1622.
- Yamaguchi M, Smith A, Ohtsubo Y. (2017). Loneliness Predicts Insensitivity to Partner Commitment. *Personality and Individual Differences*, 105(15), 200-207.
- Zagrean I, Russo C, Di Fabio M, Danioni F, Barni D. (2020). Forgiveness and family functioning among young adults from divorced and married families. *Journal of Divorce & Remarriage*, 61(8), 543.